

Contra eos qui humanam fragilitatem opponunt, vel consuetudinem.

Qui consuetudine peccant, gravius delinquant quam ceteri.

Vide Aug. lib. 1. de Sermon. Domin. in monte, caput 23.

His, qui afferunt humanæ naturæ imbecillitatem & fragilitatem, tradendum erit hoc officii præceptum, ut divinum auxilium implorent, nec infirmitati humanitatis obtemperent. Qui consuetudinem opponunt, admonendi sunt si mentiri assueverunt, ut dent operam, ut contrariam consuetudinem capiant verè loquendi: præsertim cum, qui usu & consuetudine peccant, gravius delinquant, quam ceteri.

22. *Propter aliorum mendacium non est mentiendum.*

Et quoniam non desunt, qui se tegant excusatione ceterorum hominum, quos passim mentiri & pejerare contendunt, hac ratione illi ab ea opinione deducendi sunt, non esse imitandos malos, sed reprehendendos & corrigendos: cum autem ipsi mentimur, minus auctoritatis in reprehensione & correctione alterius nostram habere oratione. Alios se ita defendentes, quod vera dicendo sæpè incommodo sint affecti, sic resellent Sacerdotes esse illam accusationem, non defensionem; cum sit officium Christiani hominis, quamvis potius facere iacturam, quam mentiri.

23. *Mendacium, neque jocosum neque utile admittendum.*

Restant duo genera eorum, qui se in mendacio excusent: alteri, qui dicant, se joci causa mentiri; alteri, se idem facere utilitatis gratia, quippe qui benè nec emerent, nec venderent, nisi mendacium adhiberent. Utrosque à suo errore Parochi avertere debebant: ac superiores quidem illos à vitio abducent, docendo quantum eo in genere peccandi consuetudinem augeat usus mentendi, & illud inculcando; a omnis vitiosi verbi reddendam esse rationem, proximos autem hos acerbius etiam objurgabunt, quorum in excusatione gravior insit illorum ipsorum accusatio, qui præ se ferant, se minimè illis Dei verbis fidem & auctoritatem tribuere: *b Querite primum Regnum Dei & justitiam ejus, & hæc omnia adjicientur vobis.*

Vide D. Thom. in 2. 2. q. 100. art. 2. & 3.

Matth. 12. 36.

Matth. 6. 33.

DE IX. ET X. PRÆCEPTO.

CAPUT X.

Non concupisces domum proximi tui, nec desiderabis uxorem ejus, non servum, non ancillam, non bovem, non asinum, nec omnia quæ illius sunt.

1. *Quo pacto nonum hoc & decimum præceptum octo reliqua comprehendere videantur.*

In his duobus præceptis, quæ postremo loco tradita sunt, illud in primis sciendum est; rationem ferè constitui, quæ cætera præcepta serventur. Nam, quod his verbis præscriptum est, eò spectat, ut si quis studet superiora legis jussa servare, hoc maxime faciat, *Ne concupiscat*: quoniam qui non concupiscit, suis contentus, aliena non appetet, aliorum commodis gaudebit, Deo immortalis gloriam tribuet, gratias eidem maximas aget, Sabbathum colet, id est, quiete perpetua fruatur, majoresque venerabitur, neminem denique neque re, neque verbis, neque ullo alio modo lædet. Nam a stirps ac semen malorum omnium est prava concupiscentia, quæ, qui incensi sunt, præcipientes feruntur in omne flagitiorum & scelerum genus. His animadversis, & Parochus in iis quæ sequuntur, tradendis diligentior, & fideles ad audiendum erunt attentiores.

2. *Quo pacto duo illa præcepta inter se differant.*

Sed quamquam hæc duo præcepta conjunxerimus, propterea quod, cum non dissimile sit eorum argumentum, eandem docendi viam habent; Parochus tamen & cohortando & monendo poterit communiter vel separatim, ut commodius ei videbitur, ea tractare: Sin autem Decalogi interpretandi munus susceperit, demonstrabit, quæ sit horum duorum præceptorum dissimilitudo, quidve una concupiscentia ab altera differat: quam dif-

Quomodo ex concupiscentia oriatur transgressio omnium mandatorum, indicat Paulus.

Rom. 7. 5. & 9.

Non licet videre, quod non licet concupiscere, nec concupiscere, quod non licet habere.

Greg. lib. 21. Mer. caput 4.

a 1. Tim. 6. 10.

Jacob. 4. 1. 7.

Scilicet in omnium scelerum est prava concupiscentia.

Nono præcepto, cupiditas inordinata lucris prohibetur.

Decimo autem, cupiditas impura voluptatis vetatur.

Art. 9. 77. in Exod.
Vide item D. Thom. in
2. 2. q. 121. art. 6. ad
3. & 4.

ferentiam libro quæstionum in Exodum Divus Augustinus declarat. Nam ex iis altera solùm spectat, quid utile sit, quid fructuosum: alteri propositæ sunt libidines & voluptates. Si quis igitur fundum aut domum concupiscit, is lucrum potiùs, & quod utile est consecratur, quàm voluptatem, si verò alienam uxorem appetit, non utilitatis, sed voluptatis cupidine ardet.

3. Num sexto & septimo præcepto satis fuerit explicatum, quod his duobus positis comprehenditur.

Nonum & decimum
præceptum, illustrant
sexum & septimum.

Verùm horum præceptorum duplex fuit necessitas: altera, ut sexti septimique præcepti sententia explicaretur. Nam etsi quodam naturæ lumine intellectum est, alienæ uxoris potiùs cupiditatem prohiberi, vetitò adulterio (nam si concupiscere liceret, fas item esset potiri); tamen plerique ex Judæis peccato obcæcati, in eam opinionem adduci non poterant, ut crederent id à Deo prohibitum esse; imò verò lata & cognita hac Dei lege, multi, qui se legis esse interpretes profitebantur, in eo errore versati sunt: id quod animadvertere licet ex illo Domini sermone apud Sanctum Matthæum: *Audistis quia dictum est antiquis: Non mœchaberis; ego autem dico vobis*, & quæ sequuntur. Altera est horum præceptorum necessitas, quod aliqua distinctè explicatèque vetantur, quæ sexto & septimo explicatè non prohibebantur. Nam exempli causa, septimum præceptum prohibuit: ne quis injustè concupiscat aliena aut eripere conetur: hoc autem vetat, ne ullo modo quis concupiscat, etsi jure legeque assequi id possit, ex cuius adeptione proximo damnum importari videat.

4. Quale quantumque sit Dei beneficium, quod nobis legis hujus mandato est colatum.

Sed illud in primis, antequam ad præcepti explanationem veniamus, fideles docendi erunt, nos hac lege non solùm ad id institui, ut cupiditates nostras cohibeamus; sed etiam Dei erga nos pietatem, quæ immensa est, cognoscamus. Nam cum superioribus legis præceptis nos quibusdam quasi præsidiiis munivisset, ne quis nos ipsos aut nostra violaret; hoc adjuncto præcepto, illud maximè providere voluit, ne appetitionibus nostris nos ipsi læderemus: quod facile futurum fuit, si omnia cupere atque optare, liberum nobis atque integrum esset. Hac igitur non concupiscendi lege præscripta, illud à Deo provisum est, ut cupiditatum aculei, quibus ad perniciosam quæque incitari solemus, hujus legis vi quodammodo excusi, nos minus urgeant; majusque propterea temporis spatium nos, molesta illa cupiditatum

Quomodo concupiscentia sit infinita, declarat D. Thom. in 1. 2. q. 30. art. 4.

Legis Moysis quidam interpretes texti præcepti sententiam pervertunt.

Matth. 23. 17.

Nono & decimo præcepto quadam explicatè vetantur, quæ sexto & septimo aperte non vetantur.

Vile allam rationem apud D. Thom. in 1. 2. q. 100. art. 5. ad 5. & 6.

solicitudine liberati, ad ea præstanda pietatis & religionis officia habeamus, quæ ipsi Deo multa maximeque debemus.

5. Quid discrimen hæc duo præcepta inter leges divinas & humanas esse insinuent.

Neque id solùm hæc lex non docet, verùm etiam illud ostendit, legem Dei ejusmodi esse, quæ non externis solùm munerum functionibus, sed etiam intimo animi sensu servanda sit. Hocque inter divinas & humanas leges interest; quod hæc rebus tantùm externis contentæ sunt; illæ verò, a quoniam animum Deus intuetur, ipsius animi puram sinceramque castitatem atque integritatem requirunt. Est igitur divina lex, quasi speculum quoddam, in quo naturæ vitia intuemur. Quamobrem dicit Apostolus: *b Concupiscentiam nesciebam, nisi lex diceret, Non concupisces*. Cum enim concupiscentia id est, peccati fomes, qui ex peccato originem habuit, perpetuò nobis infixus inharèat, ex hoc agnoscimus in peccato nos nasci; quapropter supplices ad eum confugimus, qui solus potest peccati sordes eluere.

6. Quæ concupiscentia hic non prohibeatur, quidve sit concupiscentia.

Habent autem hæc singula præcepta illud cum cæteris commune, ut partim aliquid vetent, partim jubent. Quod ad prohibendi vim atinet, ne quis fortè arbitretur, concupiscentiam illam, quæ vitio caret, aliquo modo vitium esse, c ut concupiscere spiritum adversus carnem, vel d expetere justificationes Dei in omnī tempore, id quod David summopere cupiebat, Parochus doceat, quæ concupiscentia illa sit, quam hujus legis præscripto fugere oporteat. Quare sciendum est, concupiscentiam esse commotionem quædam, ac vim animi, qua impulsī homines, quas non habent res jucundas appetunt. Et quemadmodum reliqui animi nostri motus non perpetuò mali sunt; ita hæc concupiscendi vis non semper in vitio est ponenda. Neque enim propterea malum est, si cibum aut si potum appetimus; aut cum frigemus, si calescere; aut contra, cum calemus, si frigescere cupimus. Et quidem recta hæc concupiscendi vis, Deo auctore, nobis à natura insita est: sed primorum parentum nostrorum peccato factum est, ut illa naturæ fines transiliens, usque adeo depravata sit, ut ad ea concupiscenda sæpe incitetur, quæ spiritui ac rationi repugnant.

Lex Dei est spiritualis. Leges humanae internos animi motus non reprimunt.

a 1. Reg. 16. 17.

Ps 7. 10.

Jerem. 11. & 17. 10.

Lex divina speculum est tum bene tarum, tum viciosarum actionum.

b Rom. 7. 7.

c Gal. 5. 17.

d Ps. 108. 20.

Quid sit concupiscentia, ex Arist. 1. 1. Rhet. caput 2. & D. Thom. in 1. 2. q. 30. art. 1.

7. Quae praecepta utilitatis concupiscentia recte rationi conformis homini praestet.

Quin etiam haec vis, si moderata est, suisque finibus continetur, saepe etiam non mediocres utilitates praebet. Nam illud primum efficit, ut assiduis precibus Deum oremus, supplicesque ab eo petamus, quae maximè cupimus. Oratio enim cupiditatis nostrae interpretis est. Quod si recta haec concupiscendi vis abesset, non tam multae preces essent in Ecclesia Dei.

Efficit praeterea, ut chariora sint nobis Dei munera. Quo enim vehementiori alicujus rei cupiditate flagramus, eò charior illa nobis res est atque jucundior, cum eam adepti sumus.

Tum verò delectatio ipsa, quam ex re concupita sentimus, facit ut majori pietate gratias Deo agamus. Itaque si concupiscere aliquando licet, fateamur necesse est, non omnem concupiscendi vim prohibitam esse.

8. Quomodo Apostolus concupiscentiam peccatum vocet.

Et quamquam Divus Paulus a concupiscentiam peccatum esse dixit, id in eam tamen sententiam accipiendum est, in quam b Moyses locutus est, cujus ille testimonium affert, id quod ipsius Apostoli oratio declarat. Nam illam carnis concupiscentiam vocat in Epistola ad Galatas: o Spiritu, inquit, ambulate, & desideria carnis non persequeris.

9. Quae concupiscentia hic omnino non prohibeatur, nec peccatis rationem habeat.

Naturalis igitur illa cupiditatis vis & moderata, quae fines suos non egreditur, non vetatur; multòque minùs spiritualia illa rectè mentis cupiditas, qua ad eorum appetitionis incitamus, quae carni repugnant. Ad hanc ipsam enim Sacrae litterae nos adhortantur: d Concupiscite sermones meos; & e Transite ad me omnes, qui concupiscitis me.

10. Quae sit concupiscentia hic interdicta.

Itaque hoc interdicto non ipsa concupiscendi vis, qua tum ad bonum, tum ad malum, uti licet, sed usus pravæ cupiditatis, quae carnis concupiscentia & peccati fomes vocatur, ac si animi assensionem adjunctam habeat, semper in vitiis numeranda est, omnino prohibetur. Ergo ea tantùm concupiscendi libido vetita est, quam carnis concupiscentiam vocat f Apostolus; illi scilicet concupiscendi motus, qui nullum rationis modum habent, neque finibus à Deo constitutis continentur.

Prima utilitas.

Secunda.

Tertia.

a Rom. 7. 17.

b Exod. 10. 16.
Tr. d. Syn. sess. 5. sub
finc in D. c. de Pecca-
to originali.
c Galat. 5. 16.

d Sap. 6. 12.
e Eccl. 24. 26.

f Galat. 5. 16. 19.
g 1. Pet. 2. 11.
h 1. Joan. 2. 16.

11. Quibus ex causis agnoscat concupiscentiam esse peccatum.

Haec cupiditas damnata est, vel quia malum appetit, veluti adulteria, ebrietates, homicidia, & alia ejusmodi nefaria scelera, de quibus ita Apostolus: a Non simus, inquit, concupiscentes malorum, quemadmodum illi concupierunt.

Vel quia, etsi res natura sua malae non sunt, causa tamen aliunde extat, quare illas concupiscere nefas sit. Quo in genere sunt ea, quae ne possideamus, Deus aut Ecclesia prohibet. Non enim ea nobis appetere licet, quae possidere omnino nefas sit; qualia olim in veteri lege fuerunt aurum & argentum ex quibus Idola conflata erant, quae b Dominus in Deuteronomio vetuit, ne quis concupisceret. Ob eam praeterea causam haec cupiditas vitiosa prohibetur, quoniam quae appetuntur, aliena sunt, ut domus, servus, ancilla, ager, uxor, bos, asinus, & alia multa, quae cum aliena sint, ea concupiscere vetat divina lex; rerumque ejusmodi cupiditas nefaria est, & in peccatis gravissimis numeratur: cum illis concupiscendis animi praebet assensus.

12. Concupiscentia peccatum tibi maxime consistat.

Nam tum peccatum natura existit, cum post malorum cupiditatum impulsu animus rebus pravis delectatur, atque his vel assentitur, vel non repugnat. Id quod D. Jacobus, cum peccati originem & progressionem ostendit, illis verbis docet: Unusquisque tentatur à concupiscentia sua abstractus, & illeclus: deinde concupiscentia, cum conceperit, parit peccatum, peccatum verò, cum consummatum fuerit, generat mortem.

13. Quae sit duorum extremorum praeceptorum sententia.

Cum igitur lege ita caveatur, non concupisces, haec verba ad eum sensum referuntur, ut nostras cupiditates à rebus alienis cohibeamus. Alienarum enim rerum cupiditatis sitis immensa est atque infinita, neque umquam satiatur, ut scriptum est: d Avarus non implebitur pecunia: de quo ita est apud Isaiam: e Vae qui conjugitis domum ad domum, & agrum agro copulatis. Sed ex singularum vorum explicatione faciliùs intelligetur hujus peccati foeditas & magnitudo.

14. Quid domus vocabulo in hujus praecepti formula intelligendum sit.

Quare Parochus docebit, domus vocabulo non locum modò quem incolimus, sed universam hereditatem significari, ut ex divinatorum Scriptorum usu consuetudineque cognoscitur. In Exodo scriptum est: f Obstetricibus à Do-

Concupiscentia est mala: primò, ob ea quae appetuntur.
a 1. Cor. 10. 6.

Secundò, quia est rerum prohibitarum.

b Deut. 7. 27.
2. Mach. 12. 41.
Tertiò, quia est rerum alienarum.

Quomodo consensus in peccatum sit peccatum mortale, vide Div. Th. in 1. 2. q. 74. art. 7. 8. & D. Aug. lib. 22. de Trin. caput 12.
c Jacob. 1. 14. 15.

Greg. Hom. 16. in Ev. & l. 4. Moral. caput 27.

d Eccl. 5. 9.
e Isai. 5. 8.

Noni & decimi praecepti singula verba declarantur.

f Exod. 1. 13.

Quod uni Danieli præcipitur, hoc idem uni cuique nostrum dicitur: *Scia in gradu tuo.*

mino domus esse ædificatas; sententia eò spectat, ut illorum facultates ab eo auctas esse atque amplificatas interpretemur. Ex hac igitur interpretatione animadvertimus hac præcepti lege vetitum nobis esse, ne divitiis avidè expetamus, neque alienis opibus, potentiæ, nobilitati invidiamus, sed statu nostro, qualisqualis ille sit, sive humilis sive excelsus, contenti simus. Alienæ deinde gloriæ appetitionem vetitam esse, intelligere debemus; nam hoc item ad domum pertinet.

15. *Quid Bovis & Asini vocibus contineatur.*

Quod verò sequitur, *non Bovem, non Asinum*; id ostendit non solum quæ magna sunt, ut domus, nobilitas & gloria, ea cum aliena sint, concupiscere nobis non licere; sed etiam parva, qualiacumque illa sint, sive animata sive inanimata,

16. *De quibus servis in hoc præcepto sit sermo.*

Servi aliorum per cupiditatem non sollicitandi,

Sequitur deinceps, *non servum*; quod intelligendum est tam de captivis, quam de reliquo genere servorum: quos, ut cætera alterius bona, concupiscere non debemus. Liberos verò homines, qui voluntate serviunt, vel mercede conducti, vel amore observantiaque impulsis, nullo modo, neque verbis, neque spe, neque pollicitationibus, neque præmiis quis corrumpere aut sollicitare debet, ut eos deserant, quibus se ipsi spontè addixerunt: imo verò, si ante id tempus, quo se in illorum famulatu fore promiserant, ab illis recesserint, hujus præcepti auctoritate admonendi sunt, ut ad eos ipsos omninò revertantur.

17. *Cur etiam in hoc præcepto mentio proximi fiat.*

Quod autem in præcepto mentio fit proximi, id eò pertinet, ut hominum vitium demonstraretur, qui vicinos agros aut proximas domos, aut aliam rem ejusmodi, quæ secum continens sit, appetere solent. Vicinitas enim, quæ in parte amicitia ponitur, ab amore ad odium cupiditatis vitio traducitur,

18. *Non prævaricamur istam legem, qui res venales proximi justo pretio emere cupiunt.*

Hoc vero præceptum iis minime violant, qui res quas proximi venales habent, emere de illis cupiunt aut justo pretio emunt. Ii enim non modò proximum non lædunt, sed valdè adjuvant, cum ei pecunia majori commodo, usuique futura sit, quam res illæ, quas ipse venditat.

19. *Quomodo decimum præceptum de non concupiscenda uxore proximi, intelligendum sit.*

Hanc de re aliena non concupiscenda legem altera sequitur, quæ prohibet, ne alienam concupiscamus uxorem. Quæ lege concupiscendi libido non ea quidem tantum prohibita censetur, quæ adulter, alterius uxorem appetit, sed etiam qua affectus aliquis alterius uxorem in matrimonium ducere concupiscit. Eo enim tempore a cum repudii permittebatur libellus, illud facile evenire poterat, ut quæ ab uno repudiata esset, eam alter uxorem acciperet. At hoc Dominus vetuit; ne aut mariti ad uxores reliquendas sollicitarentur, aut uxores maritis difficiles se ac morosas ita præberent, ut eam ob causam quædam quasi necessitas viris imponeretur illas repudiandi. Nunc verò gravius est peccatum, cum mulierem, etiam si à verò repudiata sit, alteri in matrimonium ducere non licet, nisi marito mortuo. Itaque qui alterius uxorem concupiscit, facilè ex una in aliam incidet cupiditatem: aut enim illius virum mori, aut adulterium admittere cupiet.

Atque hoc idem de iis mulieribus dicitur, quæ alteri desponsatæ sunt. Neque enim has item concupiscere licet; cum ii, qui hæc pacta rescindere student, violent sanctissimum fidei fœdus.

Et quemadmodum, quæ alteri nupta est, eam concupiscere omninò nefas est: sic quæ ad Dei cultum religionemque est consecrata, nullo pacto licet illam uxorem appetere.

20. *In hanc legem non peccat, qui mulierem, quam putat maritum amisisse, sollicitat ad matrimonium.*

Si verò quis mulierem quæ nupta est, cum eam in nuptam esse opinetur, uxorem sibi dari concupiscit, neque si in matrimonium alii collocatam intelligeret, eam nuptam sibi dari cuperet, (id quod b Pharaoni; & c Abimelech contigisse legimus, qui Saram in matrimonium habere concupierunt, cum eam minime nuptam, Abrahæque sororem, non uxorem arbitrarentur) ille certè, qui eo animo est, ejusmodi præcepti legem violare non videtur.

21. *Quæ præter ea, quæ prohibentur hoc præcepto, facienda impèrentur.*

Sed, ut Parochus remedia patefaciat, quæ ad tollendum hoc cupiditatis vitium accommodata sunt, explicare alteram præcepti rationem debet; quæ in eo consistit, ut, si divitiæ affluant, cor non apponamus, easque pietatis & divinarum rerum studio abjicere pa-

Explicatur decimum præceptum de non concupiscenda uxore proximi.

Libellus repudii tempore Moÿsis permissus.

a Deut. 24. 1. 2.

Uxorem etiam repudiata ab alio ducere non licet.

Matth. 5. & 19. 7.

Marc. 10. 17.

Lucæ 16. 18.

Rom. 7. 3.

2. Cor. 7. 10. 12.

Conc. Milev. c. 17.

Conc. Trid. sess. 24. can. 7. de Doctrina Matrim.

Fœminam alteri desponsatam, concupiscere non licet.

b Gen. 21. 15.

c Gen. 20. 2. 3.

Remedia adversus noxias concupiscentias.

d Ps. 61. 11.

e Matth. 19. 21.

rati simus, & in sublevandas pauperum miserias libenter pecuniam erogemus; si desint facultates, egestatem æquo & hilari animo feramus. Et quidem si rebus nostris dandis liberalitate utemur, rerum alienarum cupiditates restinguemus. De paupertatis autem laudibus divitiarumque despicientia *a* in sacris litteris & apud Sanctos Patres facile erit Parocho multa colligere, & fideli populo tradere. Hac item lege præcipitur, ut ardeati studio summaque cupiditate optemus, id potissimum effici, non quod nos concupiscimus, sed quod Deus vult; quemadmodum Domini oratione exponitur. Voluntas autem Dei in eo maxime est, ut nos singulari quodam modo sancti efficiamur, animumque nostrum sincerum atque ab omni labe purum integrumque conservemus, & exerceamus non in iis mentis ac spiritus officiis, quæ corporis repugnant sensibus; horumque edomitis appetitionibus, ratione ac spiritu duce, rectum vitæ cursum teneamus; quive præterea sensus materiam cupiditatibus nostris libidinique præbent, eorum vim maxime reprimamus.

22. *Quæ sint potissimum christianis meditanda, ut vim concupiscentiæ refrænent.*

Sed ad hanc cupiditatum ardorem restinguendum plurimum etiam hoc potest, si, quæ incommoda ex illis accidunt, ea nobis ob oculos proponamus. Primum verò illud incommodum est, quod, quoniam ejusmodi cupiditatibus paremus, in anima nostra regnat summa peccati vis ac potestas. Quamobrem monuit Apostolus: *b Non regnet peccatum in vestro mortali corpore, ut obediatis concupiscentiis ejus.* Nam quemadmodum, si cupiditatibus resistimus, peccati vires concident; ita, si iisdem succumbimus, *c* Dominum à regno suo expellimus, & in ejus locum peccatum introducimus.

Alterum præterea incommodum est, quod ab hac concupiscendi vi, veluti fonte quodam, omnia peccata manant; ut *d* Divus Jacobus docet. Divus item Joannes, *e Omne*, inquit, *quod est in mundo, concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, & superbia vitæ.*

Tertium incommodum in eo est, quoniam rectum animi iudicium his cupiditatibus obscuratur. Homines enim ii cupiditatum tenebris obæcati, honesta & præclara putant omnia, quæcumque ipsi concupiscunt.

Opprimitur præterea concupiscendi vi verbum Dei, quod in animis nostris à magno illo agricola Deo insitum est. Sic enim apud Divum Marcum scriptum est: *f Alii sunt, qui in spinis seminantur: hi sunt, qui verbum audiunt, & arumna sæculi, & deceptio divitiarum, &*

cir-

a Matth. 5. 3.
 Marci 4. 18.
 Lucæ 6. 16. 19. 20.
 21. 22. & 13. 22. 23. 14.
 Act. 4. 34. 35. & 5.
 1. 2. 3.

Vide de laudibus, paupertatis voluntarie.
 Hieron. ep. 1. ad Heliod. Greg. Hom. 18. in Ezec. Amb. 1. 5. Com. in Luc. caput 6. Et l. 3. ep. 10.
 Greg. Naz. orat. 16. de Pauperum amore.
 Leo. Mag. in serm. omnium Sanctorum.

Matth. 6. 16.
 Rom. 11. 2.
 1. Thim. 4. 3.
 Primum est, peccati in anima nostra regnum.
 b Rom. 6. 12.

c 1. Cor. 5. 15. 16.

Secundum est, quod omnia mala à cupiditate manant.
 d Jacob 1. 14. 15.
 e 1. Joan. 2. 16.

Tertium est, quod per eam iudicium obscuratur.

Quartum est, quod verbum Dei per eam opprimitur.
 f Marci 4. 18.

circa reliqua concupiscentiæ introeuntes suffocant verbum, & sine fructu efficiunt.

23. *Qui cupiditatum laqueis maxime implicentur.*

Jam verò, qui præ cæteris hoc cupiditatis vitio laborant, quosque propterea Parochus ad colendum hoc præceptum diligentius cohortari debet, illi sunt, qui lusionibus non honestis delectantur, aut qui ludis immoderate abutuntur: mercatoresque item, qui rerum penuriam annonæque charitatem expetunt, atque id agrè ferunt, ut alii præter ipsos sint, qui vendant, aut emant, quo carius vendere, aut vilius emere ipsi possint; qua in re item peccant, qui alios egere cupiunt, ut aut vendendo, aut emendo ipsi lucrentur.

Peccant etiam milites, qui bellum expetunt, ut furari ipsis liceat: Medici item, qui morbos desiderant; Jurisconsulti, qui causarum litiumque vim ac copiam concupiscunt: tum Artifices, qui quæstus avidi, omnium quæ ad victum cultumque pertinent, penuriam exoptant, ut inde plurimum lucri faciant. In hoc præterea genere graviter ii peccant, qui alienæ laudis gloriæque avidi atque appetentes sunt, non sine aliqua famæ alterius obtreptione; idque præsertim, si qui illam appetunt, ignavi nulliusque pretii homines sunt. Fama enim & gloria virtutis atque industriæ, non ignavia aut inertia præmium est.

Lusibus dediti, & mercatores alienis rebus inhiant.

Milites, Medici & Jurisconsulti in hoc peccant.

Aa

CA-